

Werkstraf in uitvoering

Editie 18 | December 2017

**Stichting Samen Werken
zet zich in voor
sociale activering**

**Participatie in de samen-
leving dankzij Werkvisie
De Hoop**

Column Leon van Hagen

**‘De werkstraf zorgde voor
een positieve wending’**

Reclassering Nederland

> RUIMTE MAKEN VOOR WERKSTRAF

‘Als dorpsclub hebben wij **een maatschappelijke taak**’

SWIFTERBAND Aan vrijwilligers geen gebrek bij voetbalclub Swift '64. De extra handjes van werkgestraften zijn welkom, maar niet noodzakelijk. De club wil vooral uitstralen dat zij er is voor iedereen.

Elk weekend is het bomvol in de kantine van de voetbalvereniging uit Swifterbant, een dorp onder de rook van Dronten, met ruim zesduizend inwoners. ‘Swift '64 is één van de belangrijke ontmoetingsplaatsen in de buurt’, zegt voorzitter Niels Krol. ‘Het is de plek waar de bankdirecteur en de stratenmaker samen een biertje drinken aan de bar. Het feit dat alles en iedereen hier door elkaar loopt, is wat mij betreft de charme van een dorpsclub.’

Klussenclub

Als je zo'n belangrijke functie hebt in de gemeenschap, hoort daar een maatschappelijke verantwoordelijkheid bij. Krol: ‘Daar geven we onder meer invulling aan door werkgestraften een plek te bieden. Vrijwel alle werkgestraften beginnen bij onze

‘klussenclub’, een groep vrijwilligers die het onderhoud aan de gebouwen en velden verzorgt. De vrijwilligers zorgen ervoor dat de werkgestraften goed begeleid worden en zich snel thuis voelen.’

Niet geheimzinnig

‘Omdat we al langere tijd samenwerken, weet onze contactpersoon bij de reclassering goed wat voor soort mensen bij onze club passen. In principe is iedereen welkom, maar bijvoorbeeld zedendelinquenten

**‘We willen werkgestraften
geen stempel geven’**

passen niet bij een voetbalclub. Die krijgen we dus niet. Naar onze leden toe doen we niet geheimzinnig over het werken met werkgestraften, maar we schreeuwen het ook niet van de daken. We willen werkgestraften geen stempel geven.’

Bij voetbalclub Swift '64 werken vrijwilligers en werkgestraften intensief samen, sommige ex-werkgestraften zijn inmiddels niet meer weg te denken bij de club.

Proefperiode

‘Ook bij een werkstraf draait het om vertrouwen’, zegt Krol. ‘Daarom werken we met een soort proefperiode waarna we elkaar diep in de

ogen kijken. Als er aan één van beide kanten geen klik is, stoppen we ermee. Dat gebeurt vrijwel nooit hoor. Maar ik vind het belangrijk dat vrijwilligers en werkgestraften op een prettige

manier kunnen samenwerken. Kijk, sommige werkgestraften doen hun werk en zien we daarna nooit meer terug. Prima. Maar er zijn er

[Lees verder >](#)

> vervolg pagina 1

ook bij die vrijwilliger worden en niet meer zijn weg te denken bij de club. Dat is toch mooi?!

Niels Krol (rechtsachter) en de klussenclub.

Schaamrood

Zo iemand is Daja. Jarenlang woonde hij vlak bij de club, zonder ook maar één voet over de drempel te zetten. Tot hij twee jaar geleden een werkstraf kreeg. 'Ik ging daar de eerste keer heen met het schaamrood op mijn kaken', vertelt Daja. 'Toen bleek dat ik mijn werkstraf serieus nam, werd ik direct geaccepteerd. En dat is niet meer veranderd. Nu werk ik als vrijwilliger achter de bar en heb ik de grootste lol. Ik had dit voor geen goud willen missen. En dat allemaal dankzij de werkstraf. Het kan raar lopen.'

> CHECK

Werkstrafregels in de praktijk

LANDELIJK Voor alle werkstrafprojecten geldt dat de werkstrafregels bindend zijn, ook tijdens de feestdagen. Bestaat er twijfel over de uitvoering van de werkstraf of over het toepassen van de regels? Neem dan contact op met de contactpersoon van Reclassering Nederland.

- Werken in het weekend, de avond of tijdens de feestdagen telt niet als dubbele uren. Ook niet als dit wel geldt voor de reguliere medewerkers of vrijwilligers.
- De urenlijst is het 'logboek' waar alle afgesproken werkdagen in staan. Is een werkgestrafte ziek op een afgesproken werkdag, noteer dit dan op de urenlijst en bel met de contactpersoon van de reclassering wanneer deze dag kan worden ingehaald.
- Heeft de werkgestrafte een afspraak bij de tandarts of andere legitieme reden om afwezig te zijn? Dan moet een werkgestrafte hiervoor vóóraf toestemming vragen aan de medewerker werkstraffen.
- De werkgestrafte moet zich altijd houden aan de veiligheidsinstructies van het werkstrafproject, ook als dit betekent dat er werkkleding en/of veiligheidsschoenen gedragen moeten worden.

> DE STELLING

'Je kunt een werkgestrafte niet hetzelfde behandelen als je andere medewerkers'

Henk Olbers, officemanager Nederlandse Stoommachine Museum:

'Natuurlijk kan dat wel. Het is écht niet zo dat mensen met een werkstraf bij ons met de nek worden aangekeken. Werkstraf of geen werkstraf: iedereen draait hier volwaardig mee. We werken samen, net zoals we samen koffie drinken of lunchen. Alleen als er een feestje is of een borrel na het werk, dan doen werkgestraften daar niet aan mee. Dat houden we gescheiden, omdat het uiteindelijk toch passanten zijn.'

Jolanda Moonen, Reclassering Nederland:

'De werkgestrafte moet verplicht werken en zich aan een aantal regels houden. Hierin verschilt hij of zij van een gewone werknemer of vrijwilliger. De werkgestrafte doet iets terug voor de samenleving en leert arbeidsritme en -vaardigheden door interactie met de vaste krachten. Maar dat kan alleen als de werkgestrafte niet anders behandeld wordt. Welke rol de werkgestrafte heeft op de werkplek, laten we aan het werkstrafproject over.'

Wanda Nieste, restomanager Resto Van Harte Alkmaar:

'In eerste instantie zijn we altijd streng tegen werkgestraften: op tijd komen en prettige omgangsvormen zijn hier belangrijk. Werkgestraften moeten eerst hun goede wil tonen. Pas later behandelen we ze meer zoals de rest van het team. Maar, het is natuurlijk wel een straf. Dus als er nog een afwas staat, vraag ik dat aan de werkgestrafte en niet aan een van de vrijwilligers. Het werk hier hoeft allemaal niet zo leuk te zijn als voor onze reguliere vrijwilligers.'

UW
MENING

> KORT

Training voor externe projecten

LANDELIJK Onlangs zijn een aantal projectbeheerders en medewerkers werkstraf opgeleid om een training te geven aan alle contactpersonen van externe projecten van Reclassering Nederland. Tijdens deze training krijgen de contactpersonen uitleg over de kwaliteitsstandaarden van de reclassering, de justitiële kaders en de methodiek voor het werken in gedwongen kader. Aan bod komen onder andere de rollen die je hebt als contactpersoon: oppasser, gids, bemiddelaar en ondersteuner. Aan de hand van praktijkvoorbeelden wordt er gekeken naar de essentie van een

probleem en wat je kunt inzetten om een bepaald doel te bereiken. Ook krijg je handvatten hoe je omgaat met weerstand en hoe je de-escalerend optreedt. Tijdens een stellingenspel wordt er gepraat over 'rekkelijk' en 'precies' zijn. Tot slot leer je hoe je een werkgestrafte motiveert en ondersteunt bij het positief afsluiten van de werkstraf. De trainingen starten komend jaar, indien mogelijk op de projecten zelf of op een van de reclasseringskantoren.

> **Meer weten? Neem contact op met de projectbeheerder van de regio.**

> Oproep

Heeft u een opmerkelijke praktijkervaring die u wilt delen? Of wilt u graag een onderwerp aandragen voor de Werkstraf in uitvoering? Mail uw verzoek naar info@reclassering.nl. Dan nemen wij contact met u op.

Stichting Samen Werken maakt meedoen mogelijk

BERGEN OP ZOOM 'De wereld kan een harde plek zijn als je toevallig aan de verkeerde kant van de streep staat', zegt Marco Klaassen, directeur van Stichting Samen Werken. 'Voor veel mensen is de afstand tot een betaalde baan erg groot. Wij proberen dat gat kleiner te maken door middel van sociale activering.'

Stichting Samen Werken wil ervoor zorgen dat kwetsbare groepen zo veel mogelijk kunnen participeren in de samenleving. De stichting is actief in de gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenbergen, en begeleidt jaarlijks ruim 250 deelnemers.

Basale vaardigheden

'Onze doelgroep is divers', zegt Klaassen. 'De meeste deelnemers worden aangemeld door de Inter-gemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal. Maar onze dagbesteding biedt ook plek aan dak- en thuislozen, leerlingen van het speciaal onderwijs, GGZ- patiënten en mensen met een licht verstandelijke beperking. Naast deze deelnemers hebben we elk jaar ook plek voor 130 à 150 werkgestraften. Het aanbrenge van structuur in het leven vormt de basis van sociale activering. Dan heb ik het over basale vaardigheden als op tijd op je werk komen, je aan je pauzetijden houden en jezelf netjes afmelden als je ziek bent.'

Maatschappelijk nut

'We laten onze deelnemers zo veel mogelijk maatschappelijk nuttig werk

Directeur Marco Klaassen: 'Het komt regelmatig voor dat een werkgestrafte ook na de werkstraf hier wil blijven werken. Dat is meestal snel geregeld.'

doen', vervolgt Klaassen. 'Denk aan zwerfvuil pikken, het demonteren van elektronica en het verwijderen van graffiti.' De begeleiding van de deelnemers is in handen van een team van werkleiders en trajectbegeleiders. De werkleiders begeleiden de deelnemers bij de uitvoering van hun werkzaamheden. De trajectbegeleiders voeren de regie over de individuele trajecten waarbij persoonlijke ontwikkeling voorop staat. 'Dat doen ze door veelvuldig het gesprek aan te gaan met deelnemers en goed te luisteren naar wat ze te vertellen hebben.'

Van werkstraf naar vervolgtraject

Bij Stichting Samen Werken draaien werkgestraften volwaardig mee. Klaassen: 'De intakes worden gedaan door één van onze trajectbegeleiders en onze contactpersoon van Reclasering Nederland. Zij bepalen samen op welke manier iemand de werkstraf bij ons gaat uitvoeren.'

Het komt regelmatig voor dat een werkgestrafte ook na de werkstraf hier wil blijven werken. Omdat veel werkgestraften een uitkering hebben, kan dat meestal snel geregeld worden. 'We koppelen hem of haar dan aan een klantmanager van de ISD, die wekelijks bij ons over de vloer

'We maken de stap naar een betaalde baan kleiner door sociale activering'

komt. Zo kan een deelnemer vaak naadloos het traject vervolgen.' Lara is één van die mensen: 'Na mijn werkstraf heb ik verschillende baantjes gehad. Door omstandigheden raakte ik mijn werk kwijt en kreeg ik een uitkering. Gelukkig kon ik toen weer aan de slag bij Stichting Samen Werken.'

> UITGELICHT

Werk doet **wonderen**

DORDRECHT Werkvisie De Hoop begeleidt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij en naar passend werk. In totaal biedt de stichting plek aan ruim 500 deelnemers, waarvan er ongeveer 100 een werkstraf hebben. 'Ons motto is: passend werk voor iedereen', zegt directeur Han van de Boogaart. 'De mensen die wij onder onze hoede hebben, willen een zinvolle daginvulling en leren beter te participeren in de samenleving. De stap naar betaald werk is vaak te groot. Wij bieden structuur én de mogelijkheid om ervaring op te doen in de bouw,

bakkerij, metaal, meubelmakerij, schildersbedrijf, drukkerij, fietsenmakerij of in het groen. En dat lukt aardig, want afgelopen jaar hebben we 71 deelnemers naar betaald werk begeleid. Daarnaast stromen deelnemers ook door naar vrijwilligerswerk. De werkgestraften voelen zich hier welkom en draaien volop mee. Een aantal werkgestraften blijft na hun werkstraf actief als vrijwilliger. Ik denk dat één van de geheimen van ons succes is, dat we niet te veel druk op de ketel zetten. Gewoon lekker werken in een goede sfeer doet wonderen.'

Werkvisie De Hoop leert deelnemers te participeren in de samenleving door werk, zoals het verpakken van thee.

Dankzij de werkstraf hoort Cor er weer bij

Leon van Hagen is medewerker werkstraf in Den Haag.

Enige tijd geleden had ik een intakegesprek met Cor, man van Haagse origine. Cor is gepokt en gemazeld in alle vormen van streetlife én hulpverlening. Hij maakt een neerslachtige indruk, zit niet goed in zijn vel en komt al helemaal niet gemotiveerd over om de werkstraf uit te voeren. Cor kampt ook nog met lichamelijke malaise en heeft voor zijn gevoel geen enkel toekomstperspectief.

Cor is typisch zo iemand die het gevoel heeft buiten de maatschappij te vallen. Hij voelt zich overgeleverd aan de hulpverlening, artsen en allerlei consultants. En laten we vooral ook de taxichauffeur niet vergeten, om überhaupt op een afspraak te kunnen verschijnen. De werkstrafunit

Zuid-West bekijkt een dergelijke casus vanuit 'mogelijkheden'. Wat kunnen wij doen om een setting te creëren waarin een positieve afronding van de werkstraf haalbaar is? Iets verder denkend zou het ook mooi zijn om het zelfbeeld van de betrokkene wat op te kunnen krikken.

We plaatsen Cor bij werkstrafproject Boodschappen Begeleidings Dienst (BBD). Hoewel de naam van het project anders doet vermoeden, bestaan de werkzaamheden hier louter uit licht kantoorwerk, schoonmaakwerk en participatie in het activiteitenprogramma

'Zijn sociale coma is ingeruild voor een drive om wat voor anderen te betekenen'

voor ouderen. Cor start met de werkstraf en rondt deze al spoedig goed af. Bij een volgend bezoek aan dit werkstrafproject word ik prettig verrast door de daar nog steeds aanwezige Cor. Hij is hier inmiddels vrijwilliger geworden. Cor zit er glimlachend bij, is monter en vertelt vol trots dat hij het hier zo naar zijn zin heeft. Het leven lacht hem weer toe.

Inmiddels maakt Cor activiteitenprogramma's bij de BBD, hij zorgt voor telefonische ondersteuning en doet andere hand- en spandiensten. Hij heeft nagenoeg geen hulpverleningscontacten meer en hij verkeert in een positieve flow. Zelfs zijn verslavingsissues behoren tot het verleden. Cor zegt dat zijn sociale coma inmiddels is ingeruild voor een drive om wat voor mensen te betekenen en daar positieve feedback op te ontvangen. Dankzij de werkstraf hoort hij er weer bij.

Voor mij zijn dit de krenten in de pap van ons werk. Fantastisch dat de reclassering

met de uitvoering van een werkstraf deze positieve wending kan bewerkstelligen bij een cliënt. Toegegeven, het is niet de norm voor hoe het meestal gaat. Maar tóch is het leuk om een verhaal te delen dat normaal gesproken de media niet haalt!

> **Reageer op de column via info@reclassering.nl**

Ook kerstbomen verdienen een tweede kans

Cartoonist: Lucien Koman, toezichtunit regio Noord-West

> KORT

Blijk van waardering

NOORD-WEST Voor een succesvolle uitvoering van de werkstraf zijn de contactpersonen en begeleiders van de projecten goud waard. Daarom heeft regio Noord-West onlangs projectendagen georganiseerd. Op 14 september in boerderij Langerlust in Amsterdam-Zuidoost en op 21 september in Fort Kijkduin in Den Helder. Eén van de thema's waarover werd gesproken is integriteit. Wat als je verliefd wordt op een werkgestrafte? Of als een werkgestrafte je een 'cadeau' aanbiedt of probeert uren af te kopen? Ook kwam het digitaal platform – dat nu volop in ontwikkeling is – aan bod. Tijdens een plenaire sessie werd uitgelegd hoe het portaal helpt om digitaal en veilig te communiceren. Uiteraard was er ook tijd om na te praten en te genieten van muziek, een hapje en een drankje. De reacties van de aanwezigen waren enthousiast. Het idee is om in Noord-West een tweemaal-lijks evenement van de projectendag te maken.

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2500 stuks.

Redactie Reclassering Nederland: Mieke Bauer, Nico Biesbrouck, Ina van der Giessen, Lonneke Langenberg, Jolanda Moonen, Bjorn van Overveld, Richard Pieterzon
Hoofredactie Media & Communicatie, Reclassering Nederland
Tekst en eindredactie Lamar communicatie
Vormgeving Enof creatieve communicatie, enof.nl

Fotografie Frank Penders

Drukwerk Drukkerij Libertas Pascal

Met dank aan Nederlands Stoommachine Museum (Henk Olbers), Resto Van Harte (Wanda Nieste), Stichting Samen Werken (Marco Klaassen), Swift '64 (Niels Krol), Werkvisie De Hoop (Han van de Boogaart).